ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 232. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го ГРУДНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 12, 1975 No. 232. VOL. LXXXII.

Президент М. Лівицький приїхав до ЗСА, візьме участь у З'їзді Прихильників УНР

Ню Йорк. — У вівторок, 9-го грудня, приїхав з Мюнхену на короткі відвідини президент Української Народної Республіки в екзилі Микола А. Лівицький, який візьме участь в делеґатському з'їзді Товариств Прихильників УНР в Америці у Філядельфії цієї суботи та відвідає Вашінґтон і деякі центральні наші установи. През. М. Лівицький приїхав у товаристві новонайменованого голови Виконавчого Органу УНРади д-ра Теофіля Леонтія. Заповіджений делеґатський з'їзд Т-ва Прихильників УНР відбудеться у Філядельфії в суботу, 13-го грудня, в залі українського православного собору св. Володимира при 5-ій вулиці та почнеться в год. 10-ій рано. В програмі з'їзду є доповідь пані Стефанії Букшованої, вибір і звіти комісій, та вибір нової Управи, яку тепер очолює інж. М. Химич, плян праці та інші справи.

Президент М. Лівицький

В КАНАДІ ПРОПОНУЮТЬ ЗМІНИ ПОЛІТИКИ БАГАТОКУЛЬТУРНОСТИ, КУК ПРОТЕСТУЄ

Оттава. — Англомовна преса в Канаді надрукувала інформацію, що відповідальний за політику багатокультурности теперішній міністер праці у федеральному уряді Джон Мунро має намір внести на обговорення уряду в Оттаві новий плян, який, у випадку затвердження його урядом, передбачає здержання дотацій етнічним групам на потреби їхньої культурної діяльности. Плян мабуть увійти в життя вже 1-го січня 1976 року. Поодинокі національні групи, заявив Мунро на пресовій конференції 26-го листопада, мусітимуть самі вдержувати свої інституції і доповнююче шкільництво, як це роблять досі дві великі групи — французька і англійська. Бюджет в сумі 5.6 мільйонів долярів, що досі був призначений на фінансування культурної активности етнічних груп, слід використати, на думку міністра Мунро, на поборення расової і етнічної дискримінації. Проти цього пляну міністра Мунро запротестували проводи поодиноких етнічних груп, висилаючи листи на на адресу прем'єр-міністра Еліота Трудо.

Вінніпеґ (КУК). — Після опублікування інтерв'ю міністра Дж. Мунро в „Гловб енд Мейл" з 26 листопада 1975 в справі зміни політики багатокультурности в напрямі оборони людських прав етнічних громад Канади, радше чим забезпечення розвою і збереження їхніх мов і культур, Централя КУК негайно обмінялась телеграмами з урядовими чинниками в Оттаві і виступила в обороні принципів політики багатокультурности, як її проголосив прем'єр-міністер П. Е. Трудо в палаті послів 8 жовтня 1971 р.

Цю позицію Централі КУК з'ясовано у довшому листі до міністра багатокультурности Дж. Мунро, а в листі до прем'єр-міністра П. Е. Трудо Централя КУК звернулась з проханням, щоб він, як голова федерального уряду, при найближчій нагоді і на відповідному форумі виступив із заявою, в якій основні точки проголошеної ним політики багатокультурности були б наново підтверджені як дальше зобов'язуючі.

В англомовному пресовому повідомленні Централі КУК з 3 грудня 1975 між іншим сказано, що спрямування головного завдання політики багатокультурности в напрямі оборони людських прав є відступленням від головних принципів і радикальною зміною тієї політики, і тому українська громада в Канаді не зможе дати повної підтримки політиці багатокультурности з такою зміною у майбутньому.

АНДРІЇВСЬКИЙ ВЕЧІР

Рочестер, Н.Й. — Заходом Українського Золотого Хреста і Відділу ОДВУ тут в суботу, 13-го грудня ц.р. о год. 8-й вечора в залі кафетерії церкви св. Йосафата відбудеться Андріївський вечір.

ЗА ДЕСЯТЬ ДНІВ ГРУДНЯ 103 АПЛІКАЦІЇ НОВИХ ЧЛЕНІВ УНС

Головна Канцелярія УНСоюзу одержала 103 аплікації впродовж перших десяти днів грудня у посиленій членській кампанії перед закінченням 1975-го року. Як і кожного року, грудень являється накращим місяцем у членській капманіїї УНСоюзу, коли багато членів набувають нові грамоти, щоб забезпечитись ними вже з початком нового року, а секретарі та організатори, як теж Окружні Комітети, докладають всіх старань, щоб приєднанними новими членами доповнити і виконати призначені їм квоти. Головна Канцелярія сподівається і в цьому 1975-му році в кінцеворічній кампанії в грудні більшого напливу аплікацій нових членів. В згаданих перших десяти днях грудня надіслали до Головної Канцелярії по дві і більше аплікацій наступні організатори, конвенційні делегати та секретарі Відділів:

Інж. Лев Боднар (В. 131) — 6 аплікацій нових членів, д-р Василь Палідвор (В. 204) — 6, Іван Чопко (В. 271) — 6, Іван Гуцайлюк (В. 147) — 4, Микола Хоманчук (В. 5) — 3, д-р Іван Сєрант (В. 86) — 3, Михайло Юзенів (В. 194) — 3, Михайло Кігічак (В. 240) — 3, Степан Іваницький (В. 276) — 3, Петро Федик (В. 292) — 3, Юліян Ревай (В. 4) — 2, Михайло Отрок (В. 14) — 2, Петро Головачук (В. 42) — 2, Іван Хомко (В. 42) — 2, Анна Гарас (В. 47) — 2, Степан Вовк (В. 49) — 2, Марія Ковалевська (В. 58) — 2, Володимир Квас (В. 88) — 2, д-р Олександер Саноцький (В. 158) — 2, Тимко Бутрей (В. 164) — 2, Іван Пригода (В. 200) — 2, Андрій Кейбіда (В. 322) — 2, Софія оріховська (В. 340) — 2, Михайло Каркоць (В. 345) — 2, Семен Літепло (В. 361) — 2 і мґр Іван Геврик (В. 445) — 2.

ДРУЖИНА САХАРОВА ПРИЙНЯЛА ДЛЯ СВОГО ЧОЛОВІКА НОБЕЛІВСЬКУ НАГОРОДУ, ЯКУ ВІН ПОДІЛЯЄ З ПОЛІТВ'ЯЗНЯМИ І ТИМИ, ЩО ЗМАГАЮТЬСЯ ЗА ЇХ ЗВІЛЬНЕННЯ

Ослью, Норвегія. — В той час, коли нобелівський лавреат д-р Андрей Сахаров старався добитись до судової залі у Вільнусі, столиці Литовської ССР, де почався суд над його другом і однодумцем, Серґеєм Ковальовим, його дружина, Єлена Боннер, прийняла тут в його імені нобелівську премію миру в середу, 10 грудня, та відчитала його промову подяки, в якій він заявив, що поділяє цю нагороду „з усіми політичними в'язнями в СССР та країнах Східньої Европи, як рівнож з усіми особами, які борються за їх звільнення." Дружина д-ра А. Сахарова, якому советські власті не дали дозволу на виїзд з СССР, щоб особисто прийняти нагороду, прибула до Ослью з Італії, де вона лікується на хворобу очей. Прийнявши з рук Ази Ліоннесс, голови п'ятичленного Нобелівського комітету, золоту медалю, диплом і чек на суму 143,000 долярів, Єлена Сахаров відчитала заяву свого чоловіка в російській мові, а після її передано в перекладі на норвежську мову. Передаючи нагороду, А. Ліоннесс висловила „обурення" комітету з приводу заборони советськими властями на особисту участь д-ра Сахарова в церемоніях, які відбувалися в приміщеннях університету в Ослью. В час, коли відбувалися церемонії, по вулицях міста їздили автомобілі з голосниками, закликаючи людей до „походу із смолоскипами" в честь д-ра Сахарова та в обороні людських прав.

Висловлюючи надію в „кінцеву перемогу постулятів миру і людських прав", д-р Сахаров заявив, що найкращою познакою, що ці надії можуть сповнитися, було б проголошення „Загальної політичної амнестії в світі та звільнення всіх політичних в'язнів. Боротьба за загальну політичну амнестію власне й є боротьбою за майбутнє людства".

Жаліючи, що він не може взяти участи в церемоніях особисто — „справа, яку можна було розв'язати сприємливо для наших властей," — д-р Сахаров висловив признання Нобелівському комітетові за його „інтелектуальну хоробрість" в наданні нагороди людині, думки якої „не сходяться з офіційними концепціями проводу сильної і могутньої держави." В цьому факті, заявив д-р Сахаров, він рівнож добачає прояв толерантности та справжній рух детанту, висловлюючи надію, що „навіть ті особи, які тепер задивляються на ваше рішення скептично чи з іритацією, колись поділятимуть ці погляди".

Д-р А. Сахаров — це перший росіянин, який одержав Нобелівську премію миру за час 75-літньої історії надання нагород в пам'ять шведського винахідника динаміту, Альфреда Е. Нобеля.

Церемонія вручення премій продовжувалася тогож дня в пополудневих годинах в Стокгольмі, Швеція, де з рук короля Олафа V рівнож приняв нагороду советський економіст Леонід Канторовіч, якому советські власті дозволили взяти особисто участь в церемоніях. Советське пресове аґенство ТАСС подало коротке повідомлення про церемонії в Стокгольмі і відзначення Л. Канторовіча, промовчуючи цілком попередні церемонії в Ослью та відзначення д-ра А. Сахарова.

В міжчасі д-р А. Сахаров старався надаремне дістатися до судової залі у Вільнусі на процес С. Ковальова, хоча йому вдалося попереднього дня передати записку судді, в якій він сказав, що він, Сахаров, поповнив такі самі злочини, як і Ковальов.

Академік Андрей Сахаров з дружиною Єленою.

САХАРОВ НЕ ПОКИДАЄ СУДОВОГО БУДИНКУ У ВІЛЬНУСІ

Москва. — Західні кореспонденти інформують, що в тому часі, коли в Ослью вручали Нобелівську нагороду миру для Андрея Сахарова на руки його дружини Єлени, яка приїхала на цю церемонію з Фльоренції в Італії, вона ще недавно переходила складну операцію очей, сам академік Сахаров стояв біля будинку суду у столиці Литви, Вільнусі, де відбувається судова розправа над його приятелем, відомим дисидентом і членом советського відділу Міжнародної Амнестії біологом Серґеєм А. Ковальовим. Помимо того, що ані Сахарова, ані інших друзів Ковальова не допущено на, — як називає ТАСС — „відкритий процес", вони все одно залишились у Вільнусі з надією, що якось допоможуть Ковальову, або бодай не залишать його осамітненого на залі суду. В середу, 10-го грудня ц.р., Сахаров попав був у словну перепалку з „охоронцями порядку" біля дверей залі, в якій відбувається розправа над Ковальовим і КҐБіст у цивільному вбранні наказав йому стишити голос, кажучи: „Ти є ганьбою для Советського Союзу".

Серґей Ковальов, якого судять за статтею 70 кримінального кодексу, тобто за антисовєтську аґітацію і пропаґанду в користь тих сил, які бажають послабити і повалити советський уряд, може одержати кілька років концтаборів і заслання, особливо коли судові власті „докажуть", що Ковальов був замішаний у видання підпільного Римо - католицького журналу в Литві, що йому закидає прокуратор, але оспорюють свідки, а між ними Валентін Ф. Турчін, голова Міжнародної Амнестії, який твердить, що останній закид був зроблений під претекстом арешту Ковальова. Валентина Турчіна прокуратура покликала до Вільнуса на свідка. Найбільше озлобила советську владу заява Ковальова про те, що советські судові власті і КҐБ висилають політичних в'язнів до психіятричних закладів. ТАСС, подаючи коротке звідомлення про розправу, каже, що „суд переслухав цілий ряд свідків, між ними також психіятрів, і доказав, що Ковальов говорить неправду". Суд однак не прийняв свідків Ковальова, як також відкинув прохання А. Сахарова, який бажав свідчити на суді. Багатьом приятелям Ковальова, які бажали поїхати до Вільнуса, КҐБ заборонило покидати Москву.

Американці знайомляться з Бортнянським і його композиціями

Спрінґ Велі, Н.Й. — Крім різних українських починів та імпрез на крайову скалю і у великих містах, у нас часто мимо уваги проходять добрі і корисні почини в малих наших місцевостях, які сумарично роблять добру прислугу українському імені та українській культурі і українській справі, популяризуючи їх серед американських співгромадян. До таких імпрез належав концерт української релігійної музики, що відбувся в цій малій місцевості в українській католицькій церкві свв. Петра і Павла минулої неділі, 7-го грудня, на пошану українського композитора Дмитра Бортнянського у 150-річчя його смерти, здобувши великий розголос в місцевій американській пресі та серед місцевих американських співгромадян. Концерт, на якому був приявний стемфордський Владика Йосиф Шмондюк, мав у програмі короткі інформаційні доповіді про Бортнянського, що їх виголосили студент медицини Петро Семків англійською і д-р Василь Лучків українською мовами, сольовий виступ співачки Галини Стельмащук та композиції Бортнянського: „Іже Херувими", „Хваліте", „Під Твою милість" і „Блажен муж"; Веделя — „Да ісполняться" і Гнатишина — „Через поле". Закінчено концерт співом молитви „Боже великий" Кошиця, яку приявні вислухали стоячи. Всі пісні виконав місцевий мішаний хор під дириґентурою д-ра Олега Волянського, директора великого стейтового Регабілітаційного Центру Лечворт Віледж для умовонедорозвинених у Тілс, колишній президент Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, провідний наш лікар-громадянин. Йому в доказ вдячности громади і хористів після концерту вручив інж. Ярослав Шандога том творів Бортнянського. В зустрічі після концерту взяли участь, крім Владики Йосифа, місцевий парох о. шамбелян Петро Скриньковський, сусідній парох о. д-р Федиш, о. Чавс та багато місцевих і позамісцевих громадян.

Д-р Олег Волянський

Малік прославляє „людські права" в СССР, картає „імперіялістів" і „зрадників"

Об'єднані Нації, Н. Й. — Саме в тому часі, як в Америці та інших країнах вільного світу відзначають День Людських Прав, — яскравим прикладом заперечення яких в Совєтському Союзі служить тепер судовий цирк над російським дисидентом Серґеєм Ковальовим у Вільнюсі та відмова академікові Андреєві Сахарову дозволу на виїзд до Ослью, щоб одержати признану йому Нобелівську нагороду миру, — советський представник в Об'єднаних Націях Я. А. Малік вважав за відповідне скласти окрему заяву про „здійснення" людських прав у СССР та вилаяти „імперіялістів" і „зрадників", які це заперечують. У датованому 10-го грудня та поширюваному в Об'єднаних Націях пресовому повідомленні, амбасадор Малік, відповідаючи на запит свого власного кореспондента аґентства ТАСС про відзначування в Советському Союзі Дня Людських Прав заявив:

„Советський Союз широко відзначає цей день. Різні публічні організації відбувають зібрання. Матеріяли, присвячені Дневі Людських Прав можна знайти в пресі, їх передається через радіо і на телебаченні.

Становище Советського Союзу відносно питання людських прав добре відоме і воно є принципового та постійного порядку. Советський Союз ,на базі соціялістичної системи, не тільки поширює основні людські права ,але також створює дійсні матеріяльні умови для їх здійснення та дає

(Закінчення на стор. 4-ій)

СПРАВА ЛЕОНІДА ПЛЮЩА БУДЕ „ПОЗИТИВНО РОЗВ'ЯЗАНА" ЗА П'ЯТЬ ДНІВ

Аґенство „Юнайтед Пресс Інтернешенел" в середу, 10 грудня, подало з Москви вістку з „дисидентських джерел", що еміґраційні власті в Києві заявила того дня Татьяні Житниковій, дружині запротореного від майже трьох років до закладу для умовохворих в Дніпропетровську українського математика д-ра Леоніда Плюща, що справа її чоловіка буде „позитивно розв'язана" протягом найближчих п'ятьох днів. В повідомленні „Юнайтед Пресс Інтернешенел" з Москви дослівно сказано:

Москва, 10-го грудня (ЮПІ) — Советські власті сказали в середу, що вони готові звільнити математика Леоніда Плюща із закладу для божевільних та дозволити йому на виїзд — поінформовано з дисидентських джерел. Плющ, заарештований в 1972-му році за дисидентизм, приміщений в закладі для божевільних в Україні від більше ніж двох років. Нобелівський лавреат Андрей Сахаров та інші поборники людських прав в Совєтському Союзі обвинувачували власті, що вони намагаються знищити незалежність думки Плюща шкідливими для ума медикаментами. З дисидентських джерел повідомлено, що дружина Плюща Татьяна зголосилася в середу до бюра віз у Києві і їй там сказано, що справа її чоловіка буде „позитивно розв'язана" протягом п'ятьох днів.

Леонід Плющ

Комітет Оборони Валентина Мороза в Ню Джерзі закликає до підтримки внесених в Конґресі пропозицій

Уліта Ольшанівська з редакторами Ігорем Длябогою (зліва) і Зеноном Сниликом під час відвідин у „Свободі".

Джерзі Сити, Н. Дж. — „Комітет Оборони Валентина Мороза в Ню Джерзі, вслід за закликом нашого комітету у Вашінґтоні, поставив собі за ціль приєднати до законопроєктів конґресменки Міллісент Фенвік і сенатора Кліффорда Кейса всіх законодавців стейту — і ми це завдання виконаємо на протязі двох тижнів," — заявила Уліта Ольшанівська, цьогорічна Міс Союзівка, під час відвідин редакції „Свободи" і приміщень УНСоюзу в середу 10-го грудня. З уваги на це, що, згідно з проклямацією президента Форда, цей день започаткував „Тиждень Людських Прав" в ЗСА, Уліта Ольшанівська, яка вже від двох років бере активну участь в акції оборони українських політв'язнів, звернулась з проханням до редакції „Свободи" опублікувати її заклик до українців в інших стейтах Америки, щоб вони превели подібні акції і приєднали їхніх законодавців до піддержки законопроєктів сенатора Кейса і конґресменки Фенвік. Ці законопроєкти, відомі як С. 2679 в Сенаті і ГР 9466 в Палаті Репрезентантів, відносяться до створення 11-ти членної комісії для слідкування за порушеннями людських прав у СССР.

В дальшому Уліта Ольшанівська, яку на ці відвідини супроводив її батько Ігор, координатор Комітету Оборони Мороза на стейт Ню Джерзі, вказала на конечність більшої кількости резолюцій в Конґресі в обороні Мороза, Леоніда Плюща, о. Василя Романюка та інших українських політв'язнів, справа яких має бути обговорювана під час заплянованих переслухань політики детанту. „Чим більше резолюцій, тим кращі вигляди на це, що питання порушення людських прав в СССР вийде на яву під час переслухання", — говорила Уліта, знову ж підкреслюючи конечність українських громадян інформувати про це своїх законодавців та вдержувати з ними постійний контакт. Завдяки акції збирання підписів під петиції Улітою та її молодими товаришами і товаришками в Ню Джерзі, як рівнож інформативної кореспонденції із законодавцями стейту, майже всі конґресмени Ню Джерзі прилучилися до оборонних акцій. „Ми не сміємо зневірюватися, а вести акцію послідовно на місцях нашого поселення," — закликала молода активістка, прохаючи опублікувати її звернення до читачів „Свободи", щоб вони листами до своїх законодавців у Вашінґтоні спонукували їх до піддержки резолюцій, запропонованих сенатором Кейсом та конґресменкою Фенвік.

ВИСТАВКА ВАСИЛЯ ПАНЧАКА

Ню Йорк. — В неділю, 14-го грудня ц.р., тут в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вулиця о год. 1-ій по полудні відбудеться відкриття мистецької виставки Василя Панчака, члена ОМУА. Виставку опісля можна буде оглядати кожного дня від год. 1 до 7-ої, крім понеділка.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Брежнєв сердиться

Виступ совєтського верховода Леоніда Брежнєва на конгресі польської компартії у Варшаві минулого вівторка, 9-го грудня, оцінили західні спостерігачі і коментатори, як один із найбільш сердитих виступів цього комуністичного ватажка проти Заходу. Брежнєв, вимахуючи руками, обвинувачував і таврував західні „впливові кола", що вони кампанією „фальшивих інформацій" та „наклепами", мовляв, „затроюють міжнародну атмосферу" від часу підписання Гельсінкської декларації миру і співробітництва.

Леонід Брежнєв без сумніву має причину сердитись, але не за те, що він говорив, і не на західні „впливові кола", але на себе самого. В останньому бо часі совєтській політиці і совєтській підривній дипломатії не дуже то щастить. Згадати б тільки деякі з важливіших подій.

Відвідини президента Форда в Пекіні та розмови з керівниками Китайської Народної Республіки із їх постійним підкреслюванням та наголошуванням багатьох небезпек американської політики детанту у відношенні до Совєтського Союзу вже самі по собі могли поірритувати кремлівських володарів.

Деякою розрадою для Москви міг би бути упадок ще одного „доміно" на східньоазійському обширі, в Лаосі, але і зв'язувані з цим надії Москви поплутав президент Форд своєю „Тихоокеанською доктриною" з виразним натяком на те, що З'єднані Стейти приймають до відома новий уклад сил на тому обширі та готові допомогти комуністичному „третьому світові", який встановлюється там між двома конкурентами за впливи — Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм.

Не дуже то добрі і надійні вістки для Кремля надходять і з Португалії. Після перших бундючних виступів і навіть спроб військового перевороту та повного захоплення влади в тій країні, підсилювані і підбадьорювані Москвою морально і матеріяльно, португальські комуністи з кожним днем більше втрачають свої впливи в користь соціялістів в Лісбоні та консерватистів на провінції.

Не на користь і не по лінії бажань Москви розвиваються події на Близькому Сході, а підступні совєтські намагання здобути собі впливи і бази в Анголі та інших країнах на африканському континенті починають бумерангом західної настороженості і протиакції вдаряти по Москві.

Рівночасно в самій Америці щораз більше, сильніше та частіше відзиваються голоси проти політики детанту з підступним Совєтським Союзом і є всі познаки на те, що ця справа буде одним з головних аргументів у найближчих виборах.

Не менше від зовнішніх причин на сердитість Брежнєва можуть впливати і внутрішні справи. З живами не пощастило, індустріяльна продукція падає, дисиденти піднесуть голос і в їх обороні виступають вже навіть комуністи на Заході, як це вчинила компартія Франції в обороні Леоніда Плюща. І як в таких обставинах не сердитися? Кожний сердився б. Проблема тільки в тому, що сердитість не тільки не допомагає, але часто навпаки, ще більше погіршує та загострює ситуацію.

Добра пошана

До багатьох наших добрих і корисних звичаїв і традицій належить вияв нашої пошани до заслужених осіб, які відійшли з цього життя, пожертвами на добрі народні цілі. Це також розумна пошана. На свіжих могилах на цвинтарях часто можна побачити майже дослівно гори вінків, що їх за три-чотири дні цвинтарна обслуга забирає зів'ялими та, очевидно, викидає. Як зважити, що вінок на домовину коштує пересічно яких 50 долярів і більше, то можна собі уявити скільки то сотень долярів — можна сказати — в'яне разом з квітами. Очевидно, що не можна цілком занехаяти і вінків на могилу, але їх можна обмежити в кількості, хай кладе їх найближча родина, а інші замість вінків-квітів краще таки і найдоцільніше нехай складають пожертви на добрі цілі, що буде вартіснішим і кориснішим утривалленням пам'яти по спочилому.

Добрим прикладом цього можуть послужити такі пам'яткові пожертви із сумної нагоди смерти двох видатних редакторів „Свободи": св. п. д-ра Михайла Сосновського з кінцем липня ц. р. та св. п. ред. Богдана Кравцева два тижні тому. На поминках після смерти д-ра Сосновського започатковано збірку на фундацію його імени при Українському Вільному Університеті, яка вже принесла поважну суму грошей та яка і далі продовжується, а під час похоронів св. п. ред. Богдана Кравцева започатковано збірку фондів на видання його творів. Перший список пожертв на цю добру ціль надруковано в іншому місці в цьому числі, а здійснення запланованого видання буде справді достойним пошануванням Спочилого із рівночасною великою користю для української культури, що була головним полем його діяльности і творчости.

Велика спадщина творчости св. п. ред. Богдана Кравцева охоплює чотири головні ділянки: поезію, літературознавство, публіцистику і бібліотекознавство. Збірка і публікація бодай найважливіших творів св. п. ред. Богдана Кравцева з цих чотирьох ділянок буде справді монументальною книгою-пам'ятником однаково для української культури, як і для св. п. ред. Богдана Кравцева. Для підготови видання такої збірки плянується порозуміння між чотирма установами, в яких св. п. Б. Кравців найбільше себе проявив: Організація Української Молоді Пласт, письменницьке Об'єднання „Слово" та видавництва „Сучасність" і „Свобода". Порозумівшись спільно, вони створять окрему Раду Довірених, яка займеться підготовою та виданням відповідного збірника, ангажуючи до цього кваліфікованих знавців.

Очевидно, що видання такого збірника в теперішньому часі коштуватиме поважну суму і тому збірка продовжується. Було б дуже побажано, щоб до видання такого монументального збірника творчости св. п. ред. Богдана Кравцева причинились своєю пожертвою якнайбільше осіб, бо з праці і творчости того видатного нашого поета, літературознавця, редактора, публіциста, пластуна і діяча користала вся громада і скористала українська культура. Надрукований в запланованому збірнику список жертводавців на видання того збірника буде сам по собі заслуженим пам'ятником також і для жертводавців.

Володимир Мацьків

СТАРАЙМОСЯ ПРОТИДІЯТИ

Кілька днів тому наша преса подавала повідомлення про сильний зріст злочинности в ЗСА, що цього року збільшилась на 18% в порівнянні до минулого року. Там сказано, що цього року з рук злочинців згинуло в ЗСА 20 тисяч осіб, а всіх злочинів було понад 10 мільйонів, а найбільш непокоюючою вісткою було те, що третю частину всіх тих важких злочинів поповнила молодь у віці 10 - 17 років життя.

Прочитавши це, кожній думаючій людині можуть насунутися питання, що буде далі, як та злочинність буде повторюватися і зростати в тому самому відношенні? Чейже маємо поліцію, суди, арешти, поправчі доми. Знаємо, що заробітки тутешніх людей куди більші, як у всіх інших державах світу, а люди, які не можуть, чи не хочуть працювати — одержують різні допомоги для безробітних та хворих, убогих, чи старечу пенсію. Усі люди мають відповідні помешкання і ніде немає бездомних.

Отже чим пояснити цей зріст злочинности, що його аж важко зрозуміти.

Уважаю, що не помилюсь, коли скажу, що все це нещастя є наслідком злого і невідповідного виховання молодого покоління, усунення Бога і навчання релігії з державних шкіл, тільки матеріялістичне наставлення до життя усіх прошарків населення (а провідних кіл в першу чергу), погоня за достатками, вигідним життям та, до високої міри, розвиненого егоїзму.

Думаю, що українська спільнота, бачучи це, розуміє все так само, але, на жаль, бувають випадки, що частина нашої молоді, живучи в таких умовинах та середовищах і навчаючись у тутешніх школах, готова прийняти все це за добру монету та старатись користати по - своєму з тутешнього життя.

Сподіваючись, що всім нашим батькам залежить на тому, щоб виховати своїх дітей на добрих під кожним оглядом громадян нашої спільноти та країни, в якій живемо, хочу подати декілька думок, щоб тим способом розпочати ширшу дискусію на цю тему.

Практика показує, що самі слова, хоч би вони були найкращі, найбільш переконливі та висловлені найбільшими авторитетами, не завжди помагають. Теж не все може зробити школа, хоч би вона була й найкраща, аж до хвилини, коли людина стане вже дорослою.

Дуже добрим виховним чинником є атмосфера батьківського дому та добрий приклад батьків і найближчого середовища, в якому дитина зростає та розвивається фізично і духово.

Родина, в якій панує спокій та гармонія, в якій є згода і любов між усіма її членами, де кожна дія батьків і дітей має свою мету, де слово обох батьків має однакову вартість і жадна сторона, не хоче робитись кращою перед дитиною, де батьки вповні розуміють своє відношення до Бога - Творця і завжди виконують свої релігійні обов'язки, де шануються і респектуються всі релігійні, національні та державні закони, де праці не вважається невільничим тягарем, де кожне важливе потягнення наперед передумане, де кожна річ має своє місце і призначення, де добрі сусіди чи члени родини є все милими гістьми, про них не говориться інакше тоді, коли вийдуть з хати, коли все і всюди чується рідну мову, рідні звичаї, коли завжди читається рідну книжку та газету, коли виясняються дітям наше походження та наші ідеї і мету, до якої повинні прямувати, — там не буває ніяких виховних труднощів. Дитина привикає від наймолодших літ до такого життя, бо вона іншого не знає і навіть не приходить їй на думку робити щось таке, що суперечило б порядкові, до якого вона звикла. Можемо сподіватись, що дитина, яка виросла і виховалась в таких умовинах, буде все робити так само.

Як же важко буде добре виховати дитину в такій родині, де між батьками бувають сварки, нарікання, а то й прокльони, де кожне з батьків „ходить своїми власними стежками", де неділя та свято в нічому не різняться від інших днів, де молитва в поневірці, де бувають часті пиятики або батьки приходять до хати в стані, який не заслуговує на довір'я, де для язиків немає зупинок, де не питають дітей, що вони роблять та з ким пристають...

Коли дитина ходить до школи, то це не значить, що всю журбу про виховання дитини перебирає хтось інший. Навпаки, батьки повинні дуже цікавитися шкільною працею своїх дітей та бути завжди в контакті зі школою. Добре буде, коли узгіднимо з учителем усі важливі виховні засоби та починання навіть тоді, коли учитель вповні вдоволений з нашої дитини. В деяких дітей появляється часто якесь спеціяльне зацікавлення, а то й талант, які варто спільно обдумати та подбати, щоб його не змарнувати, а знайти засоби до його розвитку.

Дуже велику увагу повинні присвятити батьки до того, щоб пізнати товаришів своєї дитини, тих, з якими вона часто пристає. Злі товариші можуть знівечити багато того, що батьки створили своєю довгою працею. Те саме відноситься до лектури, що її діти читають, та до розваг (фільми, телевізія тощо), в яких беруть участь.

На окрему увагу заслуговує справа давання грошей дітям. Добре є, коли дитина одержує від батьків невеличкі грошові датки, але ці датки мусять мати виховний характер. На них вона повинна вчитись ощадности та розумного господарювання своїм майном. Дається гроші дитині не на те, щоб вона відразу їх розтратила. Ці гроші можуть стати конечно потрібними за кілька, чи кільканадцять днів і тому їх треба зберігати.

Дуже велику увагу треба присвячувати дітям в часі їх дорастання. Це мабуть найнебезпечніший вік, бо багато дітей у тому віці уважає, що вони вже дорослі і самі знають, що їм робити та з ким приставати, і це часто виходить їм на шкоду. Важливу ролю грає товариство інших дітей, на опінію якого діти вразливі. Саме тут може бути початок всього злого.

Від належного виховання залежить дальше життя, праця, поведінка, вчинки та успіхи молодої людини. Злочинців теж виховують, але як?

К. Крупський

ПРО УКРАЇНУ В „НОВІЙ КОЛЮМБІЙСЬКІЙ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ"

(2)

Коли ж поглянемо під „скити" і „сармати", то там вже зовсім нема згадки про Україну, а тільки сказано, що ті племена заселювали територію „Південної Росії".

Дальше стаття про Україну накреслює усі інші періоди історії нашого народу у формі і рамцях, що є знані нам і є згідні з наукою історії України. Читаючи далі цю солідно опрацьовану енциклопедичну статтю про Україну, нам аж болісно стає, що такий єдиний, як наведений вгорі, термін, немов підступно спотворює її, бо дальше є добре оформлені усі історичні періоди українського народу, як, наприклад, ослаблення Київської Руси через поділ її на дрібні князівства, навала монголів, Київсько - Литовський період, польська і російська експансія в Україну, зродження Козаччини, а відтак спроба Хмельницького зберегти українську державність, невдача, поділ України і неволя, що принесла русифікацію та всі інші „блага" неволі. Відновлення української державности в 1918 р. у Києві і Львові, проголошення цілковитої незалежности і об'єднання усіх українських земель в одній Соборній і Незалежній Українській Державі. Знову невдача, а з нею поновний поділ України і неволя. Ця частина статті кінчається наступними словами: „Колишній совєтський диктатор Микита Хрущов, хоч росіянин з уродження, був першим секретарем Української Комуністичної Партії і в часі 30-их років виконував сталінські чистки в Україні. Україна разом із Совєтським Союзом і Білоруссю є членом Об'єднаних Націй".

Після наведеного є маленька вставка, що нагадує нам автора терміну „Київська Росія". Ця вставка відноситься як інформація до української мови, про яку сказано: „УКРАЇНСЬКА МОВА, також звана малоросійською; гляди „Російська мова"; „Слов'янські мови".

Зовсім ясно, що автором є вже хтось інший, а саме: хтось з тих, які не позбулися міту про російське великодержав'я, що на ділі іде в користь московського імперіялізму.

Черговий розділ статті „Українська література" також написаний зовсім об'єктивно. При кінці цього розділу сказано „гляди К. А. Меннінґа „Українська література" (1944) і Юрія Луцького „Літературна політика в Совєтському Союзі в 1917-1934" (1956) і „Поміж Гоголем і Шевченком" (1971).

Наголовок чергової статті „Леся Українка" — це стаття, подібна до всіх інших біографічних статтей про визначних поетів і письменників, а в ній подані головніші дані з життя і назви творів нашої поетеси.

Поза цим у названій енциклопедії є декілька інших статтей, розміщених в абетковому порядку, які відносяться до біографії визначних постатей українського народу, а також географічних назв України. Є статті про Шевченка, Франка, Хмельницького, Мазепу, і Петлюру. Вони написані з повною об'єктивністю і деякі з них, як, напр., стаття про Франка, можуть послужити взірцем того, як коротко можна подати найсуттєвіші біографічні дані про визначних людей. Цим не хочемо сказати того, що біографічні статті в названій енциклопедії про визначних українців є коротші від таких статтей про визначних людей інших народів. Зовсім ні, бо, наприклад, стаття про Сенкевича є дещо коротшою від статті про Шевченка чи Франка.

Для прикладу доброго формулювання статтей подамо те, що сказано про Грушевського:

„Грушевський Михайло, 1866-1934, Український історик і державний муж. Монументальна „Історія України" Грушевського (10 томів 1899-1937) покриває період до 1658 р. Його інші праці включають „Історію України" (перекладену 1941 р.) і „Історію Української Літератури" (5 томів 1922-27). Грушевський доводив, що період Київської Держави (від X до XIII століття) належить тільки до України. Отже, він опрокинув російські націоналістичні традиції, які виводять історію Росії від стародавнього Києва. Грушевський став президентом Української Республіки в часі її проголошення в 1918 р. Після німецької окупації України в 1918 р. втік до Австрії і повернувся в Україну в 1924 р. В 1930 р. був виселений з Києва совєтськими властями".

Стаття про Росію займає 5 сторінок, і, очевидно, що тут Княжу добу Київської Держави трактується, як початки історії російського народу. Тому добре, що у статті про Грушевського згадується той факт, що він в його монументальній історії опрокинув російські націоналістичні традиції, які виводять історію Росії від стародавнього Києва. Це коротке, але суттєве ствердження буде спонукою для студента чи дослідника відповідно застановитись над цією опрокинутою проблемою та заглянути до інших джерел.

Шкода, що у статті про Україну не подано ніякої літератури з історії так, як, напр., подано її у статті про Росію. Однак, цей невідрадний стан вже починає поліпшуватися, а саме: серед поданих авторів, з яких декотрі неповажно трактували українську проблему (наприклад, англієць сер Бернард Парес, який у своїх працях про Росію, дослівно робив кпини з української визвольної проблеми) є вже поданий автор - українець проф. Тарас Гунчак і його праця „Російський імперіялізм від Івана Великого до Революції". Сподіваємось, що з часом число таких авторів, які вказують на ті російські націоналістичні традиції, буде збільшуватись.

У названій енциклопедії є більше статтей, що відносяться до України, як, напр., статті „Закарпатська область", „Рутенія", „Київська Росія" та багато інших, які розглянемо пізніше. Текст останньо названої писав Юрій Вернадський. Він, як вже знаємо, уважає „Київську Русь" прабатьківщиною росіян, українців і білорусинів. Дві перших статті написані мряковито і хоч в першій з них („Закарпатська область") згадується про те, що „той район в березні 1939 р. проголосив свою незалежність", то з поданого етнічного складу „того району" виходить, що це один куток світу з невиразним національним обличчям.

З подібним штучним замрячуванням написана стаття про Київ, після якої іде стаття „Київська Росія" з накресленою картою території з часу приблизно 1000 року. На карті видніє назва двох міст — Києва і Новгорода, а в центрі карти видніє напис „Росія".

У статті про Київ схрещуються елементи крайностей і протиріч. Тут написане таке, з чого можемо бути горді, і рівнорядно з тим написане таке, що соромить нас як нарід і націю. Тут Київ представлений, як одне з найстарших і наймальовничіших міст Европи та центр української культури, а в цей же час сказано, що Київ є „знаним для росіян як „мати міст". (Це докладний переклад з написаного в енциклопедії, чого не можемо уточнювати з історичним „Мати руських городів", бо хоч термін „мати міст" є базоване на історичному терміні, але з метою затуманити правду).

(Закінчення буде)

ЛЬОДОВУ ГОРУ ПРИВЕЗУТЬ ДО САВДІВСЬКОЇ АРАБІЇ

(М. Р.). — Савдівська Арабія задумала при допомозі французьких науковців привезти велику льодову гору з Антарктики, щоб мати свіжу воду, як теж змінити підсоння неродючої частини краю. Це плян другого сина покійного короля Файсаля, Магомета Файсаля. Таку льодову гору привезли б буксирні пароплави, які тягли б її. Як тільки ця гора з'явиться при берегах Савдівської Арабії, до неї проведуть рури і будуть випомповувати з неї воду, бо гора почне топитися. Випаровування гори витворить хмари вогкости, які спеціяльними апаратами будуть перемінювати в дощ. Магомет Файсаль сподівається, що за якийсь час можна буде змінити рослинність Савдівської Арабії, як теж і підсоння в деяких прибережних областях. Ввесь цей плян, над яким усе ще й далі працюють, є тільки частина змагань цієї країни, щоб її ввести в нові обставини світу, заки нафтові джерела вичерпаються, що може статися більш - менш у 2005 році. Магомет Файсаль каже, що він прийшов на гадку спробувати льодову гору тому, що Аргентині вдалося було привезти малу льодову гору з Антарктики в 1886 році. Одначе, Савдівській Арабії прийшлося б привезти таку гору з далеко більшої віддалі. Савдівська Арабія добре платить французькому урядові для французьких дослідників, що працюють під проводом Поля Еміля Віктора над новими дослідами льодових гір в Антарктиді.

Магомет Файсаль, який провів десять років у ЗСА, каже, що вибрати відповідну льодову гору буде можна при допомозі обсервацій з літаків. Такі обсервації вже переводяться. Льодову гору привезли б спеціяльно для тієї цілі збудовані буксирні пароплави, з яких линви будуть іти з якірної стоянки до дір, виверчених глибоко в льодовій горі. Такі линви, хоч які сильні, мусять корчитати з течією океану, а це потребує ще багато дослідів. Якщо линви були б задовгі — буксирні пароплави не могли б дати собі ради з течією; якщо ж закороткі — лід топився б заскоро. Науковці, взявши все це до уваги, виберуть найвідповіднішу величину льодової гори.

НОВОРІЧНА ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИ

Ню Йорк. — Заходами Об'єднання Мистців Українців Америки (ОМУА) тут в суботу, 31-го грудня ц.р. в Українському Народному Домі при 2-й евеню, відбудеться мистецька новорічна зустріч з привітанням письменника - гумориста Івана Керницького - Ікера та різними несподіванками. Початок зустрічі год. 9-та вечора; аранжер цього мистецького вечора маестро Михайло Черешньовський.

Б. Михайлович

ДО УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ РОЗМОВ

Вже багато паперу записано на цю тему і є багато ентузіястів, які вірять, що такі розмови можуть принести навіть дуже додатні наслідки. Свої надії опирають вони переважно на польському журналі „Культура" і на статтях п. Мєрошевського. Однак, на жаль, не всі поляки змудріли по школі. п. Мєрошевський і кілька його однодумців це одиниці серед польської еміграції. Для ентузіястів подаю двох визначних польських публіцистів і їх твори, що мали напевно більший вплив на польську еміграцію ніж розумні статті п. Мєрошевського:

1. Станіслав Скшипек — Українська державна програма на тлі дійсности — Лондон 1948;

2. Здіслав Сталь — Наїзд зі Сходу — Лондон 1971.

З „Наїзду зі Сходу" наведу кілька уривків, що можуть дати тему для розмов нашим ентузіястам з поляками:

„...чи може бути щось більше суперечне з історичним досвідом, як тривалість і незмінність міжнародної умови в двадцятім столітті?(...) Також характер теперішньої міжнародної умови не може ворожити їй довгого існування.(...) А як виглядають наші права до східніх земель? Вони були віддані Росії в Ялтанській умові, що була змовою чужих, а не жадною умовою, без згоди польського уряду і без дійсної згоди людности, бо плебісцит з осени 1939 р. під совєтськими багнетами був звичайною пародією вислову народної волі. Права Річпосполитої до східніх земель є безсумнівні, незадавнені і неспірні. Невільно нам з них резиґнувати. Їх цивілізація, свобода і народний розвій належали до історичної місії Польщі на сході Европи. Ця місія поширювання християнства і цивілізації на схід Европи, боротьба за нашу і вашу волю, наші історичні і договірні права можуть віджити знов і зачати формувати дійсність?(...) А зрештою, по заломанні імперії Москви цілий теперішній уклад в світі і Европі, чи в її східній частині завалиться, і тоді всі можливості стануть отвором перед Польщею.(...) І тієї великої нагоди і можливости невільно програти ані змарнувати.(...) Мусимо боронити нашої границі на Одрі й Нісі і мусимо боротися за відзискання східніх земель.(...) Були то трагічні етапи, які, однак, вкінці повинні довести до устрою загальної свободи, дійсної влади права і правдивого миру також для Польщі та інших тепер під'яремних народів.(...) Адже, східні землі були від початку історії Польщі, від самих початків тисячоліття, засадничим чинником нашого народного розвою. Прецінь, вже перші історичні П'ясти спрямовували свої зусилля і чуйність віддаху на захід і на схід. Проти германського натиску від заходу і проти загрози, спочатку від Київської Руси, а пізніше від носно смертельних небезпек, що вилонювалися з дальшого евразійського і московського сходу.(...) Але тільки говорити про Львів і східні землі, і тільки згадувати минувшину — то не вистачає і то не все. Доля того міста і земель тісно пов'язана з долею цілої Польщі".

Далі п. Сталь наводить другого спеца від українських справ д-ра Скшипка, що в своїй книжці на підставі статистичних даних доказує, що українців є тільки 23 мільйони, тому їх замало, щоби заселити і опанувати територію, до якої вони, мовляв, ставлять свої претенсії. Він висловлюється за незалежність Придніпрянської України, опертої на півдні на Чорне Море, тобто України совєтської з 1939 року з прилученням Криму і деяких теренів на сході; тим самим, отже, одну четверту своєї території і сім мільйонів українців Україна повинна відступити Польщі.

Від себе п. Сталь додає, що український нарід може розвинути в собі творчі сили, створити і утримати державу, хіба тільки тоді, коли зосередить усі сили на своїм корінним народнім обширі і пошукає приязних розв'язань, (спірних проблем) з тими сусідами, що не загрожують підставам його існування; він особисто думає, що Україна належить до обширу чорноморського і не повинна бути пов'язувана з обширом середної Европи.

Так пише колишній львов'як, колишній доцент львівського університету, колишній в'язень совєтських тюрем, колишній засланець до Казахстану, немов би він нічого не навчився і нічого не знає, що діється в світі. Він не знає, що всі африканські народи мають вже свої держави, що Франція добровільно відступила з Африки, нині Еспанія іде за її прикладом. Він не чує, що баски, шотляндці й інші домагаються самостійности, а він бажає колонії в самій середині Европи. Проте навіть зі старої історії повинен би знати, що Русь вийшла на історичну арену на сто років раніше ніж Польща; що тоді, як показалися перші П'ясти, то Русь вже межувала десь на сьогоднішній Лемківщині з Велико-Моравською державою; що Русь прийняла християнство в тім часі, що і Польща, тому вона польського християнства не потребувала, та ще так поширюваного, як про це історія добре записала. (До речі, ще в 1938 р. уряд польської католицької держави зруйнував стокількадесят українських православних церков на Холмщині), і це все п. Сталь називає „ширенням християнства". Шкода, що тоді кард. Вишинський не протестував ані одним словом проти того, а нині, як комуністи не дозволяють ставити нових костелів, він протестує. Також польської культури Русь не потребувала, бо на Русі культура була вища. На Русі, напр., була скасована кара смерти, а в Польщі обов'язувала засада — око за око, зуб за

(Закінчення на стор. 3-ій)

ДО УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ РОЗМОВ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

зуб. Як мешканець Львова, п. Сталь повинен знати, хто, коли і на чиїй землі заснував Львів, для цього він повинен заглянути до історії Польщі, хоч би проф. Кутшеби, який був добрим польським патріотом, але істориком, а не пропаґандистом, і він пише, що Казимир Великий перший раз прилучив Червенські городи до Польщі 1350 року. Де ж тоді ті „початки тисячоліття" п. Сталя?!

На германський натиск п. Сталь не має причини нарікати. При допомозі німців П'ясти загарбали від чехів, десь коло тисячного року, Краків; при допомозі німців ходили на Литву, при допомозі німців Волеслав ходив на Київ, при допомозі і за дозволом Гітлера міністер Бек захопив у чехів Заользя, тим самим Польща чи не була співучасницею гітлерівської агресії.

Перша Карпатська Україна поставила спротив німецько - польсько - мадярській коаліції, і на потвердження цього існують документи, як міністер Бек вислав на Карпатську Україну диверсійні відділи, щоб допомагати мадярам завойовувати молоду і слабу державу, і теж за дозволом Гітлера. Чи не нездібність польських міністрів доводить польський нарід до нещастя?!

У своїй праці п. Сталь пише, що окупація ніколи не перестає бути окупацією, а міжнародні умови не є незмінні. Але сам собі ж заперечує, уважаючи, що тільки окупація українських земель Казимиром Великим перестала бути окупацією і незмінні є договори: польсько-російський в Ризі з 1921 р. і договір амбасадорів з 1923 року, бо тими договорами признано українські землі Польщі, не зважаючи на спротив українського народу.

Думаю, що на тлі сучасної історії п. Мєрошевський є великим поляком, хоч побоююсь, що він не має признання у таких послідовників Бека, як пп. Скшипек, Сталь і багато інших, але я не думаю, що він є приятелем українців з любови до України. Він тільки, як польський патріот, роздумуючи над нещастям польського народу, роздумуючи над тим, як відзискати повну незалежність і забезпечити Польщі правдивий мир і розвій (не на двадцять років, але тривалий, може, на століття), доходить до висновку, що це можливе тоді, коли Польща буде сусідувати не з російською імперією, але з вільною Україною в межах її етнографічних територій. Думаю, що нема ні одного українця, що не хотів би порозуміння з такими поляками для спільного добра.

Чув я від поляків і знаю з преси, що поляки не люблять, щоб їм пригадувати їхні помилки відносно України. Але якраз про ті помилки треба говорити, бо тоді можна бачити, якої шкоди вони наробили не лише Україні, але і Польщі, і на майбутнє не треба їх повторювати. Тут наведу тільки кілька найбільших.

Першою великою помилкою було загарбання Казимиром Галицького князівства тоді, коли східні українські землі перебували в татарськім ярмі. Галич був би відновив велику українську державу, яка Польщі не загрожувала, натомість була б здержала розріст небезпечної Московії. Другою помилкою було недодержування умов з Хмельницьким, що й штовхнуло його до союзу з Москвою, а це принесло велику шкоду і Україні і Польщі. Третьою, це був напад Пілсудського і Галлера на Західню Україну, що допомогло Москві завоювати Східню. Якщо б не це, то нині, ані Польща, ані Україна не мусіли б слухати московських „босів".

Але так буває, що як невідповідні люди дірвуться до влади, немудрою політикою виведуть нарід на бездоріжжя, а тоді вже не вистачить побрязкувати шаблею і кричати „не дамо ґудзика", тоді вже пізно, а консеквенції несе цілий народ.

СТУДІЯ МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА
ЛІДІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ в НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що заповіджена на день 21 грудня 1975 р. в Ню Йорку вистава драми М. Старицького

„Ой не ходи Грицю"

з незалежних від Студії причин

НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ

Просимо ласкаво відібрати гроші за закуплені в передпродажі квитки в крамницях АРКА й ЕКО.

„Білосніжка" – в Кліфтоні

Питання, як вдержати вживання української мови серед нашої молоді хвилює, турбує і бере в полон застанови неодних свідомих українських громадян. Це ж бо і основне питання, в який спосіб зберегти нашу молодь для української спільноти, воно спонукує вчителів і директорів Шкіл Українознавства у дальшому навчанні наших дітей.

Всі ми цього свідомі, що життя поза межами України не завжди сприємливе для розвою та плекання української мови. Місцем, де наші діти вивчають рідну мову є Школа Українознавства, хоча часто ті школи мають важкі матеріяльні обставини і брак зрозуміння української спільноти щодо важливости навчання своєї мови.

Щоб дати учням змогу розвинути і збагатити українську мову, а рівночасно дати їм можливість виступати на сцені із своїми шкільними приятелями перед своїми батьками, вчителями, товаришами і українською спільнотою, вживаючи це українське слово — зродилось бажання, щоб силами молоді школи, поставити п'єсу „Білосніжка". Підготування і вивчення роль очолила вчителька школи Дарія Колатало. Пройшло у підготуванні два роки нелегкої праці. У її невтомній праці допомагала Христя Бук, як хореограф. Директор школи Стефанія Квасовська повсякчасно пригадувала батькам про важливість того завдання. Це спонукало поставити підготовчого Батьківського комітету, який очолила Ольга Гнатейко. Батьки в свою чергу, як могли так допомагали. Немає куди правди діти, що не раз не вистачало сил у п-і Колатало й п-і Бук, не раз зневіра послаблювала завзяття й віру в успіх. Всякі розчарування закрадались і забирали наснагу до праці, проте знову думка про рідну мову й любов до неї таки перемогла, бо вже у найближчу неділю — 14-го грудня, ц.р. буде „Білосніжка" вперше пишатись, як прем'єра у кліфтонській середній школі.

Нетерпеливо ждемо на успіхи нашої молоді, що не раз відмовила собі всіляких розваг в американському оточенні, щоб прийти на пробу, і щоб українською мовою вивчати свої ролі.

Сподіємось, що наше громадянство своєю присутністю докаже, і своє зацікавлення у виплекуванні рідної мови, і тим самим викаже признання всім виконавцям і відмітить зусилля п-і Колатало і п-і Бук, бож і строї були у їхньому приготуванні та вся підготова до прем'єри. Декорації є у заряді п-і Дарії ничістю лісу та казковістю так розхвилювали уяву дітей, що залишаться для них незабутнім спогадом. П'єса „Білосніжка" також напевно додасть молодим виконавцям пригорщу українських слів.

Проте, іспит зрозуміння, цього важливого і дорогого питання української мови викажеться у цьому — скільки нас — глядачів буде на залі?...

І. Ш.

СВЯТКОВИЙ ВЕЧІР В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, (І.Ф.). — Товариство за Патріярхальний Устрій Помісної Української Католицької Церкви, Відділ в Клівленді, відзначує стодесяті роковини народин Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького Святковим вечором в неділю, дня 14 грудня 1975 року, о год. 4-ій по полудні в залі церкви св. Йосифата, при 5720 Стейт Ровд в Пармі. Того ж дня будуть відправлені у всіх ПУК Церквах Клівлендського Деканату Святі Літургії і Молебні за його прославу, і за приспішення беатифікаційного процесу.

В Церкві св. Йосафата молебень в намірені Слуги Божого Андрея буде відправлений безпосередньо перед святочною програмою, о год. 3-ій по пол.

В програмі Святкового Вечора будуть такі доповіді: ред. Романа Данилевича, — о. д-ра Ізидора Нагаєвського та проф. д-ра Василя Маркуся. Програмою Вечора проводитиме проф. д-р Богдан Лончина з Детройту.

СХОДИНИ ФІЛЯТЕЛІСТИЧНОГО ГУРТКА
у НЮ ЙОРКУ

відбудуться цієї суботи, 13-го ГРУДНЯ ц. р. Початок о год. 12-ій дня. По сходинах буде можна купити українські й інші філятелістичні матеріяли. Місце сходин: Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку.

Філядельфія, Па.

Субота, 13 грудня 1975 року

год. 3-тя по пол.

БУДЕ ІЛЮСТРОВАНА ПРОЗІРКАМИ МИСТЕЦЬКА СПАДЩИНА НАДЗВИЧАЙНОГО УКРАЇНСЬКОГО МАЛЯРА 18-го СТОРІЧЧЯ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Про образотворче мистецтво скаже слово
Кость Шонк-Русич

в залі „Тризуб"

при 4932 N. Broad Street, Philadelphia, Pa.
Запрошується Молодь Пласту, СУМА, ОДУМ, МУН та Студенство.
Заохочуйте інших.
Вступ 50 центів, для старших 1.00 дол.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го ГРУДНЯ 1975 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1975 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у СЕРЕДУ, 31-го ГРУДНЯ 1975 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

Перед виставкою емалій Шонка-Русича у Філядельфії

В приміщеннях Українського спортового клюбу „Тризуб", при 4932 Н. Брод вулиця, у Філядельфії, 12-го грудня ц.р., о год. 8 вечора, відбудеться відкриття виставки українського мистця - маляра, що працює в ділянці емалії, Шонка - Русича. Відкриє її маестро Петро Мегик. Виставка буде відкрита в днях: 13-го грудня, від год. 12-ої до 7-ої вечора, і 14-го грудня, від год. 10-ої ранку до 4-ої по полудні.

Мистець - емаліст Константин Шонк - Русич, родом з Житомирщини. Під час Другої світової війни опинився в Зах. Німеччині, звідтам еміґрував до ЗСА і спершу поселився в місті Чікаґо, а тепер проживає і творить в Ню Йорку, де має свою невеличку мистецьку ґалерію - крамницю і рівночасно робітню, при 13 Схід 7-ма вулиця, напроти церкви св. Юрія.

Будучи талановитим мистцем, і опанувавши досить трудний і складний рід мистецтва, яким є емалія, що процвітало в Україні за княжих часів, — Шонк - Русич став на еміґрації одним з найбільш відомих мистців - емаліїстів. Впарі з обдарованістю, Шонк - Русич є теж дуже працьовитий як мистець, і дуже підприємчивий — дає часті виставки в більших містах ЗСА й Канади, в українських і чужинецьких мистецьких ґалеріях, завдяки чому став дуже популярним. Шонк - Русич міряв свої мистецькі здібності також між американськими мистцями - малярами, виставляючи свої праці на популярних виставках під відкритим небом на Вашінґтон — Сквері в Ню Йорку, в яких беруть участь сотні мистців із ЗСА, Канади й европейських країн. На тих виставках наш мистець одержував високі відзначування: в 1966 р. — другу нагороду, в 1967 р. — першу нагороду, в 1968 р. — першу нагороду, в 1972 р. — другу нагороду, в 1973 р. — першу нагороду, в 1974 р. — другу нагороду. Тут слід відзначити, що хоч у тих масових виставках - ярмарках, що відбуваються на Вашінґтон-Сквері в Ню Йорку, беруть участь мистці великої кляси, а побіч них і мистецькі дилетанти — проте в склад жюрі, яке нагороджує мистців, входять мистецтвознавці, мистецькі критики, професори мистецтва, історики мистецтва тощо — і одержати там

нагороду не приходиться легко.

Творчість мистця - емаліїста, Шонка - Русича високо оцінюють українські мистецтвознавці. З нагоди виставки, що відбулася в 1972 р. в Торонті, Канада, в ґалерії „Фокус", про творчість Шонка - Русича так висловився відомий мистець і мистецький критик, Богдан Стебельський:

„Шонк - Русич дуже добрий кольорист. Рисунок його відзначається деформацією і наївністю, що ставить його мистецтво на межі народного і рафінованих модерністів. Часом він нагадує малярство народних умільців із кахлів гуцульських печей, часом є щось у нього з мініятюр Никифора Дровняка з Криниці, а в дечому є і з Моделіяні і Шагаля, а деколи нагадує і Бутовича... Покликаючись на наведені прізвища, ми ніяк не хочемо сказати, що Шонк-Русич імітує будь-кого з названих. Він є оригінальний і самобутній і тематично і стилем".

Як довідуємося від мистця, у Філядельфії Шонк - Русич виставить багато, а чи всі нові праці, які він створив в останньому часі. На цій виставці він покаже твори в таких родах емалії: княжа емаль, емалія в конструкції, ікони в емалії, емальний живопис.

Мистець покаже на цій виставці найновіший дорібок в різнородній тематиці — краєвиди, ікони власної роботи, народний фолкльор тощо. Зокрема покаже багацько творів тематично приготованих для дітей — зайчики, котики, птиці, грибки тощо, для прикрас дитячих кімнат.

Любителі мистецтва у Філядельфії матимуть нагоду оглянути цей найновіший дорібок нашого мистця-емаліїста, Шонка - Русича.

(С. Ж.)

Замість квітів на могилу нашої Дорогої Товаришки
бл. п. Н. ПАВЛОВИЧ
складаємо на Українських Інвалідів по:

З. ТИМЦЮРАК	$10.00
Г. ЛУКАЩЕВСЬКА	10.00
Разом:	$20.00

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. ЕЛИЗАВЕТИ ВАСИЛІВНИ ГЕНЕЙКО
зложили пожертву для бібліотеки ім. С. Петлюри у Парижі:

інж. Ірина ШОХ	$10.00
Марія та Іван СВІТИ	15.00
Разом:	$25.00

Пані Аделі Мирошниченко, її Дітям та Внукам висловлюємо щирі співчуття.
Ірина ШОХ і М. та І. СВІТИ

✝

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 8-го грудня 1975 року відійшов у Вічність, ненадійно, на 49-му році життя

бл. п.

ЯРОСЛАВ ЗВАРИЧ

ПАНАХИДА в четвер, 11-го грудня 1975 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінґтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН в п'ятницю, 12-го грудня ц. р. з того ж похоронного заведення о год. 9-ій рано до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., відтак на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті;

ЕВГЕН І ІРИНА ЗВАРИЧІ — кузени
з дітьми АДРІЯНОМ І ХРИСТИНОЮ
Батьки та Родина в Україні

ПОДЯКА

Найбільше горе і смуток по втраті Найдорожчої Особи видається дещо поменшеними, коли їх ділять круги приятелів, знайомих, організацій і громадянства своїми виявами співчуття для скорбної родини та відданням останніх прислуг людині, що волею Всевишнього відійшла у вічність.

І коли, ненадійно, перервалась нитка життя і на віки перестало битись любляче серце нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього

ЧОЛОВІКА, ТАТА, ДІДУСЯ І БРАТА

бл. п. проф. д-ра

ВАСИЛЯ СТЕЦЮКА

ми зустріли дуже багато виявів тих шляхотних сердець і за це Їм усім глибока вдячність та найсердечніша подяка.

Особливу вдячність висловлюємо Всеч. о. д-рові Мелетієві Войнарові з Вашинґтону за відправлення Панахиди. О. деканові А. Борсі, о. З. Бачинському, о. Лаврентієві ЧСВВ з парохії св. Юра в Ню Йорку за відправлення Панахид і похорону та о. д-рові В. Ґавлічеві за зворушливу згадку на радіопрограмі та під час Служби Божої в сороковий день смерти Покійного, за участь в Панахиді і похороні, о. монс. Томасові Фесві, президентові Сітон Гол Університету, віце-през. о. Чарльс Штенґель, о. Г. Антчакові, черменові філ. секції Університету та віце-президентам Сітон Голу, деканам інших департаментів, численним професорам та за теплу згадку в газеті "Setonian" признаючи Покійному прикмети доброго педагога, зразкового професора та приятеля молоді.

За численні Служби Божі о. д-рові І. Назаркові (Канада), о. кан. Б. Смикові (Ютика), о. В. Тарнавському (Едмонтон), о. кан. Б. Стебельському, о. д-рові С. Гаюкові, о. В. Лукашевичеві, о. М. Головінському, о. П. Стецюкові (Рим) та священикам зі Сітон Гол, які через цілий рік відправлятимуть Служби Божі.

Довго залишаться в нашій пам'яті прощальні слова під час Панахид, похорону та тризни — проф. д-ра О. Андрушкова від ГР НТШ, НТША та Делеґатури УВУ, проф. д-ра М. Чировського, проф. д-ра П. Стерча, проф. д-ра В. Лева від філологічної секції та товариша праці гімназії СС Василіянок у Львові, д-ра Е. Жарського від Шкільної Ради УККА та згадку в газеті „Рідна Школа", ред. А. Драгана від Редакції „Свободи", УНСоюзу і Курсів Українознавства на Союзівці, ред. І. Кедрина, д-ра Р. Осінчука від односельчан, зворушливе до сліз слово проф. І. Олексишина — повне признання для Покійного, інж. Р. Кобринського, пані І. Феденишин від учениць СС Василіянок у Львові, мгр І. Костюка, Я. Климовського від шкільних товаришів, маестра В. Гентиша від працівників Союзівки.

У наших серцях зберігатимемо завжди глибоку вдячність всіх Приятелів, Знайомих, кол. Учнів і Студентів Покійного, що на вістку про ненадійну смерть виявили безчисленні і незабутні докази пошани, любови і глибокого жалю, дякую Учненицям Покійного, а моїм Дорогим Товаришкам за співчуття, участь в похоронах, пожертви на Служби Божі, національні цілі, всім Учням гімназій Львова і Студентам скитальщини Карсфельду, Мюнхену, Верхтесґадену та Сітон Гол Університету, які перебували біля домовини Покійного та взяли участь в похоронних Богослужбах, приймаючи св. Причастя в намірені Покійного.

Незабутньою останеться уважливість Родини, Кумів, Сватів і Приятелів, що прибули на похорон, прислали співчуття, квіти, пожертви на народні цілі та ділили з нами горе, печаль і смуток.

Дякуємо за співчуття, пожертви на народні цілі і клепсидри у „Свободі" — ГР НТШ, НТША, НТШ в Европі, Австралії а Осередкові НТШ у Вашинґтоні за клепсидру, Поминальну Службу Божу і Жалобні Сходини, Українському Історичному Товариству, Шкільній Раді УККА, УВАН, УККА, Т-во „Збаражчина", ОПДЛМ, Асоціяції Українських Університетських Професорів, Українському Музичному Інститутові, Літературно-Мистецькому Клюбові, „Слово", „Рідній Школі" у Філядельфії, „Рідній Школі" в Джерзі Сиді, Пластовій Станиці і Пластприятові в Джерзі Сиді, СУА Відд. 71, УНДомові в Джерзі Сиді, Надгудсонській Окрузі УНСоюзу.

Серцем повним вдячности дякуємо за вінки і квіти та пожертви Дорогим Співробітникам Головної Канцелярії УНСоюзу і В-ва „Свобода". Управі Союзівки, ред. А. Драганові за зворушливу згадку в газеті. Ред. І. Кедринові, що зайнявся порядком під час Панахид, похорону і тризни — наша щира і незабутня вдячність.

Дякуємо Працівникам „Орхідеї" за пожертви, вінки й участь в похороні та Гостям „Орхідеї", які зложили датки на American Heart Association.

Зворушливо вдячні Пластовому Загонові „Червона Калина" за численну участь в Панахиді і за спів під час відправ, вшановуючи пам'ять Батька їх товариша Юрка.

Глибока вдячність Професорам і Студентам Сітон Гол та Працівникам і Клієнтам забезпеченевих компаній "Home" і "Midland", які крім квітів і вінків зложили поважні суми на American Heart Foundation і American Cancer Society.

Не можливо виявити словами щирої і правдивої вдячности усім, усім, що не жаліли труду і прибули на похорони, що китицями квітів і вінків прикрасили домовину, засвідчили любов, склали пожертви на численні Служби Божі, навіть на протяг кількох років та пожертви на народні цілі (проголошені раніше).

Ще раз з глибини наболілого серця і зі зворушенням складаємо подяку за безчисленні співчуття особисто чи письмово Всім, хто віддав останню прислугу нашому Найдорожчому Покійникові, хто старався облегшити наш невмолимий біль і смуток — за піддержку в найтяжчих днях ще досі незаспокоєного горя.

Нехай американська земля, змішана з грудкою рідної землі буде легка Покійному, а Милостивий Господь винагородить Всім стократно неустаючими ласками, всещедрими благодатями та просимо прийняти слова нашої безмежно правдивої вдячности —

дружина — КВІТКА
сини — ЮРКО з дружиною КАТЕЮ
і сином МАРЧИКОМ
сестра — МАРІЯ ПІДГОРОДЕЦЬКА

•

В пам'ять Покійного зложено:
на НТШ — 715.00 дол.; „Церкву в Потребі" і Патріярший Фонд — 360.00 дол.; Альманах Збаражчини — 311.00 дол.; Церкву св. Юра — 295.00 дол.; УВУ — 275.00 дол.; Гарвардський Центр — 235.00 дол.; ОПДЛМ — 125.00 дол.; Інститут В. Липинського — 100.00; В-во „Червона Калина" — 65.00 дол.; Укр. Кат. Університет — 50.00 дол.; Укр. Фундацію Волі — 50.00 дол.; Енциклопедію Українознавства — 25.00 дол.; Рідну Школу в Джерзі Сиді — 20.00 дол.; Приятелі Американці зложили 775.00 дол. на Amer. Heart Foundation і Cancer Society.

І ми долучуємось до пожертв, складаючи на вічний спомин Покійного:

Сестра зложила —
500.00 дол. на будову церкви св. Юра в Ню Йорку
100.00 дол. на радіопрограму

Дружина зі Сином зложили —
500.00 дол. на будову церкви св. Юра в Ню Йорку
200.00 дол. на „Церкву в Потребі"
100.00 дол. на церкву в Керґонксоні, Н. Й.
100.00 дол. на церкву в Джерзі Сиді, Н. Дж.
75.00 дол. на Альманах Збаражчини
25.00 на Музейний Фонд Союзу Українок Америки

Разом всіх пожертв зложено 5,001.00 долярів.

БАЛЬ українського хору „ДУМКА"

Субота, 17-го січня 1976 р., год. 9-та вечора
Statler Hilton Hotel, 7th Ave. & 33rd St., New York, N.Y.
Оркестра Б. Гірняка. Співають: О. Зам'ята і І. Раковський

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

„БІЛОСНІЖКА" В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Дирекція Української Школи в Пассейку інформує, що тут в неділю, 14-го грудня ц. р. о год. 3-ій по полудні в залі Кліфтон Гайскул (Колфакс евеню) учні Школи поставлять прем'єру казки „Білосніжка", у якій візьме участь багато молоді і дітвори. Організатори просять заздалегідь замовляти квитки вступу (дорослі 3 доляри, молодь 1.50) телефоном: Дарія Фарміга — (201) 779-6136, Дзвінка Яцикевич — (201) 471-6453 і в підприємстві „Дніпро" в Нюарку — (201) 373-8783.

РІЗДВЯНИЙ БАЗАР У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. (МБ). — Як минулого так цього року заходом Батьківського Комітету „Нашої Української Школи" при Осередку СУМА ім. УПА в Філядельфії, в Домі Української Молоді 4949 Олд Йорк Ровд, відбудеться великий різдвяний базар. Він буде відкритий в суботу 13-го та неділю 14-го грудня ц.р. від години 1-ї по полудні до години 8-ї вечора. Під час базару буде чинний буфет під зарядом пань з Комітету. Батьківський Комітет „Нашої Української Школи" приготовив багато атракцій.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ

Ню Йорк. — Заходами Управи 82-го Відділу СУА тут в неділю, 14-го грудня ц.р. о год. 1-й по полудні в Домівці СУА при 108 2-га евеня, відбудеться відкриття виставки української народної вишивки (збірка п. М. Стахів). Вступну доповідь на відкритті виголосить почесна голова СУА ред. Лідія Бурачинська. На мапі „Україна у вишивці" будуть показані зразки українських вишивок усіх областей України. Пояснення про експонати подаватимуть в українській і англійській мовах. Виставка триватиме до год. 6-ї вечора.

ТЕАТР „ЗАГРАВА" В ТОРОНТІ

Торонто. — Відомий драматичний ансамбль „Заграва", який гостював в 1974 р. в Ню Йорку й інших містах ЗСА, поставив в днях 22 і 23-го листопада ц.р. з великим успіхом драму „Мотря" Меріяма Лужницького і Луця Лісевича за історичною повістю Богдана Лепкого. У головних ролях виступають знані актори: Михайло Лялька (Мазепа), Ніна Тарновецька (мати Мазепи), Володимир Довганюк (Кочубей), Ніна Теліжин (жінка Кочубея), Таня Онищук (Мотря), Марія Левицька (тітка Мотрі), Юрій Бельський (старий козак) і режисер.

РІЗДВЯНА ВИСТАВКА СЛАВИ ГЕРУЛЯК

Ню Йорк. — В неділю, 21 грудня ц.р. між годинами 1 і 6 по полудні тут у власній майстерні - гончарні при 206 Схід 6 вулиця, відбудеться Різдвяна виставка мисткині Слави Геруляк. Майстерня відкрита кожного дня від 10 ранку до 8 вечера і в неділю від 1 - 3 по полудні.

Молодь вшановує вчителів

22-го листопада ц. р. в балевій залі елеґантного готелю „Сомерсет Інн" в Трой біля Детройту молоді члени танцювального ансамблю „Гомін України" з Детройту-Віндзору влаштували бенкет-забаву в честь своєї вчительки п-і Йоанни Фон Драґінди-Кульчицької, відзначуючи 25 років її невтомної праці над плеканням чистого українського народного танку, а також над ширенням нашого народного мистецтва не тільки серед своїх, але й серед американського й канадського суспільств.

Ювілятка, не зважаючи на свою тяжку професійну працю хірурґічної мед-сестри, потрапила згуртувати коло себе багато української молоді. В її школі українського народного танку навчається коло 200-300 дітей, а крім того вона працює з великою групою старшої молоді (80 членів) — ансамблем „Гомін України". Щорічні пописи школи проходять з великим успіхом, а дохід завжди призначений на добродійні цілі. Ансамбль „Гомін України" відомий своїми виступами на високому рівні вже й поза Детройтом - Віндзором. Пані Й. Кульчицька постійно працює над досліджуванням танків та строїв різних земель України, тому й репертуар ансамблю завжди свіжий, багатий і кольоритний.

Від років п. Й. Кульчицька співпрацює з Історичним Музеєм та Інтернаціональним Інститутом міста Детройту, влаштовуючи періодичні виставки українського народного мистецтва, які вирізняються з-поміж виставок інших національностей своєю оригінальністю, різноманітністю та мистецьким оформленням. Її праця знайшла зрозуміння серед американських урядових чинників, що саме тепер признали ансамблеві дотацію в сумі 10.000 дол. на дальший розвиток його праці. В лютому 1976 року ансамбль братиме участь в святкуваннях 200-річчя ЗСА в Шамокін, Пенсильванії.

Ювілятка втішається великою пошаною детройтської й віндзорської громади, то ж ювілейний бенкет в її честь пройшов з великим успіхом. Інж. Б. Федорак привітав Шановну Ювілятку від Централі УККА в Ню Йорку та від Відділу УККА на Південно-Східній Мічиґен, п-і Е. Запорожець — від Метрополітального Відділу УККА, п-і Соня Гейс від 58-го Відділу Союзу Українок (п. Й. Кульчицька є довголітньою й дияльною членкиною цього відділу).

Йоанна Драґінда-Кульчицька

Від американських кругів надійшли привіти від губернатора стейту Мічеґен, від мейора міста Дітройту та від директора місцевого історичного музею. Пан Браєн Сміт, директор Інтернаціонального Інституту особисто зложив ґратуляції п. Й.Кульчицькій, що є дуже активною в цій установі і є членом її дирекції.

Під час вечері і до танців приґравала оркестра Филипа Кола. Це була приємна несподіванка для Ювілятки, бо ця оркестра ґрала колись на її весіллі. Шість пар молодих танцюристів — членів ансамблю відтанцювало „київський вальс" з фігурами, укладу п. Й. Кульчицької.

Вечір пройшов в гарній атмосфері. Були моменти, коли всі присутні, а зокрема шановна Ювілятка з ріднею, її товариші по праці й приятелі, а також молоді танцюристи були дуже зворушені. Своїм заключним словом п-і Йоанна Кульчицька доказала, що є також талановитим промовцем.

Комітетові ансамблю „Гомін України" під проводом Гані Черняк — голови, і Роми Кузмюк — секретарки, тостмайстрові Ігореві Петращукові, Уляні Огар та всій молоді, що причинилися до успішного вшанування своєї дорогої вчительки, належиться велике признання.

Як уже коротко інформовано, ансамбль „Гомін України" під керівництвом пані Д. Кульчицької візьме участь у великому фестивалі в Шамокіні, Па., 21 і 22-го лютого 1976 р., що ним УНСоюз започаткує свою участь у відзначуванні 200-річчя ЗСА і 100-річчя Українського Поселення.

Ніна Черняк

Звернення до українського громадянства

Фундація Українського Вільного Університету, зачартерована в Стейті Ню Джерзі, закликає українське громадянство, розсіяне у вільному світі, головно в ЗСА і Канаді, ставати членами Фундації Українського Вільного Університету, ставати членами-творцями фінансової бази, на якій Український Вільний Університет міг би спирати свою діяльність для розвитку вільної, несфальшованої науки про Україну.

54 роки існування УВУ, це роки творчої праці і великого вкладу в скарбницю вільної української науки. Це роки, коли Український Вільний Університет був сумлінням української еміґрації і доказом, що український народ не скорився перед ворогом і доцінює свою вільну науку і готовий навіть на великі жертви для її збереження.

Єдиною фінансовою базою, на якій УВУ може розвивати свою плідну діяльність, це жертвенність українського громадянства у вільних країнах світу. Ціллю Фундації є створити постійну фінансову базу у висоті одного мільйона долярів. Відсотки з нагромадженого капіталу дадуть Українській Високій Школі можливість розвивати вільну українську науку.

Коли чужі наукові і політичні чинники доцінюють Український Вільний Університет, коли на американських університетах знаходимо велике число професорів і викладачів, які здобули високу освіту на Українському Вільному Університеті, коли на наших очах і на очах вільного світу відвічний ворог України — Москва, палить українські бібліотеки, нищить українську культуру і її носіїв, ми не сміємо стояти осторонь тих великих завдань, які накладає на нас жорстока дійсність. Ми не сміємо допустити до цього, щоб носій української вільної науки поза межами України — Український Вільний Університет, через фінансові труднощі мусів тепер сповільнити, або припинити свою творчу працю.

Тому до Вас, українська громадо, наше прохання. Допоможіть своєму Українському Вільному Університетові щедрою жертвою. Виповніть поміщену внизу членську заяву і перешліть її на адресу Фундації Українського Вільного Університету:

Іван Буртик - голова
д-р О. Ничка екз. директор
Галина Бобиляк - секретар

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ РЕД. БОГДАНА КРАВЦЕВА

Замість квітів на могилу св. п. ред. Богдана Кравцева пожертвували на утривалення пам'яти по ньому виданням збірки його творів:

СПИСОК Ч. 1.

Працівники „Свободи" і УНСоюзу	$ 156.00
Об'єднання Українських Письменників „Слово"	100.00
Ірина і Роман Кравцеви	100.00
Іванна і Маріян Коць	100.00
Роман Іваницький	50.00
Олександер Хом'як	50.00
Уляна і Володимир Дячуки	50.00
Іван Цибульський	50.00
А. Драган	50.00
Ірена і Юрій Хухри	40.00
Неоніля і Володимир Сохани	30.00
Лідія і Володимир Гладкі	25.00
Стефанія Квасовська	25.00
Лідія і Зенон Козаки	25.00
Марія і д-р Михайло Логази	25.00
Надія і Ярослав Пастушенки	25.00
Дзвенислава і Християн Кульчицькі	25.00
Галина і Роман Чучкевичі	25.00
Ельза і Степан Гавриші	25.00
Марія і Йосип Лисогори	25.00
Марія і д-р Ярослав Макарушки	25.00
Софія і о. радник Тома Бариляк	20.00
Марія і Богдан Робаки	20.00
Стефанія і д-р Григорій Явні	20.00
Д-р Богданна Салабан Гейс	20.00
Patricia Lee and Charles Lee	20.00
Стефан Салик	20.00
Д-р Євген Богачевський	20.00
Дарія і Богдан Карановичі	20.00
Люба і Адріян Лапичаки	20.00
Лідія і Олександер Ганаси	20.00
Оксана і Євген Луцькі	15.00
Марта і Юрій Клюфаси	15.00
Ольга і Ярослав Чипаки	15.00
Володимира і Євген Шипайли	15.00
Софія Олесницька	10.00
Олена і Богдан Казанівські	10.00
Дарія і Дем'ян Горняткевичі	10.00
Петро Постолюк	10.00
Любов Коленська	10.00
Ярослав і Ярослава Лабки	10.00
Оля Парубчак	10.00
Марія Савчак	10.00
Квітка М. Стецюк	10.00
Зірка і Роман Воронки	10.00
Разом досі	**$ 1,386.00**

Чеки (звільнені від оподаткування) виставляти на: Plast - Ukrainian Youth Organization, Bohdan Kravciv Publishing Fund 140 Second Ave., New York, N. Y. 10003.

Малік прославляє...

(Закінчення зі стор 1-ої)

політичні і матеріяльні ґарантії, щоб ці права були переведені в дійсне життя.

Демократичні права і вольності громадян здійснюються в Совєтському Союзі в повному засягу. Процес постійного вдосконалювання демократичних інституцій державного правління проходить без перерви. Ще більша кількість працюючого люду в містах і селах безпосередньо зв'язується з керуванням політичного й економічного життя країни.

Я хотів би відмітити, що Совєтський Союз був першою державою в історії, яка дала своїм громадянам дійсне право на працю та конституційні ґарантії на здійснення того права.

Але не можна забувати, що мимо продовжуваного послаблення міжнародного напруження та замітного поліпшення у відносинах між країнами різних соціяльних систем, цьому послабленню дальше противляться найбільш аґресивні кола імперіялізму, засліплені клясовою ненавистю, як також ті ренеґати, які зрадили справу соціялізму. Вороги відпруження намагаються використовувати питання людських прав для наклепів на соціялістичні країни, маніпулюючи цими питаннями. Вони видвигають безглузді здогади про „політичне й ідеологічне придавлювання особовости" в СССР, про „переслідування з релігійних мотивів" та про „гноблення національних меншин".

Проте, наклепи ворогів розрядки міжнародного напруження та противників соціялізму не можуть в жаден спосіб поменшити значення дійсних досягнень соціялістичного суспільства в ділянці людських прав. 10-го грудня совєтський нарід відзначає День Людських Прав з відчуттям глибокого задоволення, що саме в їх країні невід'ємні права людини практично здійснено в найбільш повний спосіб".

Так мовив совєтський амбасадор Я. А. Малік в Об'єднаних Націях в День Людських Прав 10-го грудня 1975.

Арабський комуніст обраний на посадника Назарету

Тель Авів, Ізраїль. — Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Моше Бріллянт інформує, що на посадника містечка Назарету, в якому народився Ісус Христос, обрано араба - комуніста Тоуфіка Заяда, який одержав 70 відсотків голосів, а його партія „Назаретський Демократичний Фронт" правдоподібно здобуде більшість міських радних. Як тільки рознеслась вістка про перемогу Заяда, численні араби вийшли на вулиці міста, авта включали світла і сиґнали тощо. Кількасот ізраїльських поліцистів перевіряли вулиці, побоючись заворушень. Перемогу араби розцінюють, як тріюмф арабських націоналістів, які відкидають всякий компроміс з з ізраїльським урядом. Тоуфіка Заяд є секретарем назаретської Комуністичної партії і поетом по професії, який, головно у воєнних роках, здобув собі велику популярність серед населення.

Пам'яті Христини Мрицової

Минув рік, як 21-го 1974 р., в Клівленді, Огайо, після три і піврічної важкої недуги, відійшла у вічність, на 92-му році життя, в домі своїх дочок — Христина Олександра Мриц.

Ніщо не в силі вєднати людині стільки щирої пошани і любови, як її високі духові вартості та її сповнене любов'ю, серце. Христина Мриц саме відзначалася цими високими прикметами вразливої душі, незвичайною добротою і шляхетністю. Була зразком небуденної жінки-матері і громадянки.

Походила зі священичої родини Мацієвських. Після одруження з радником Скарбової Палати, Володимиром Мрицом, проживала в Чорткові, Борщеві, Станиславові, Тернополі і у Львові. Зреґнувала з учительської професії, посвячуючись вихованню дітей, громадській праці та харитативній діяльності. Зразково, під кожним оглядом виховала шестеро своїх дітей, майже сама, польська влада кинула її чоловіка на урядове заслання в корінну Польщу, а вона, з уваги на національно-релігійні проблеми, залишилась з ними на рідній землі.

Була завжди активною в громаді і знаходила час на працю поза домом, в організаційній ділянці Союзу Українок. Завжди повна зрозуміння і підтримки руху української молоді, дітей своїх спрямовувала на дорогу ідейної праці для свого народу. Хоча до Пласту сама не належала, то ідея Пласту була їй такою ж дорогою і близькою, як її дітям, що були його членами. Раділа разом з ними пластовими успіхами і називала себе сеніоркою сеніорів пластового руху.

Після невдачі наших Визвольних Змагань глибоко боліла з усією нашою свідомою громадою. І тоді важко раненим і тифозним залишкам Української Армії, що ще перебували в лікарні у Борщеві, віддала все своє серце і посвяту особистого догляду й опіки над ними.

За свою милу і лагідну вдачу була загально шанована і люблена. Неначе рідна мати щиро займалася всіма тими, хто знайшовся під її опікою. Молодою дівчиною, живучи довший час в її домі у Львові, я мала змогу безпосередньо відчувати її материнське ставлення і бачила щоденно її жертвенну працю для нас усіх, і тих, що були на волі, і тих, що за нашу самостійницьку ідею вже тоді каралися по польських тюрмах.

І тепер, немов по втраті рідної матері, я єднаюся в почуванні смутку і болю з подругами моєї молодости, дочками Покійної. Важка, незаступима втрата найдорожчої особи наповнила їхні серця безмежним жалем. Проте напевно буде їм відрадніше почути думку про те, що їхня Покійна матір залишила незабутній, глибоко благородний спогад у всіх, хто тільки її знав та мав нагоду з нею співпрацювати для громади. Вона вміла ревно, без розголосу, віддавати свою працю, як здисциплінована громадянка, і відважно брати на себе відповідальність проводу, коли ним її обділили.

Вислід її материнського виховання — це подивугідна, незрівняна опіка її дочок в часі довгої і тяжкої недуги їхньої Найдорожчої матері.

Міра Перейма-Михайлів

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 20-го ГРУДНЯ 1975 р.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. І. Франка 372 Відд. о год. 7-ій веч. в залі Іґл Голл, 210 Черч вул. На порядку: вибір Управи на 1976 р. Проситься чл. прибути. По зборах перекуска. С. Дубей, предс., І. Головка, кас., Й. Ярема, секр.

НЕДІЛЯ, 21-го ГРУДНЯ 1975 р.

МАГОНЕЙ СИТІ, Па. Річні збори Т-ва Запор. Січ 305 Відд. відбудуться о год. 12:30 по пол., зараз по Сл. Божій. На порядку: вибір Управи на 1976 р. та збирання чл. вкладок. Проситься чл. прибути. — М. Гентош, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори В-ва св. Йосафата 217 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі при 292 Гадсон Аве. На порядку: вибір Управи і К. К. на 1976 рік та збирання чл. вкладок. Проситься чл. прибути на збори. — М. Яремчук, рек. секр.

БРИДЖПОРТ, Конн. Місячні збори Т-ва Укр. Січ 59-ий Відд. о год. 2 по пол. в УН-Домі, 500 Галлет вул. Річні збори відбудуться в січні, тому проситься вирівняти залеглі вкладки. — Управа.